

การบริหารระบบธนาคารหน่วยกิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน
Administration of Academic Credit Bank System
of Private Vocational Colleges

อัญมณี กลิ่นถ่อศีล^{1*} สมศักดิ์ จันท่อง² และ สถาพร พุทธิพิฏฐกุล³
(Anyamanee Klinthusin^{1*}, Somsak Chanphong² and Sataporn Pruettikul³)

*นักศึกษาระดับปริญญาเอก ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี กรุงเทพมหานคร
*Scholar, Doctor of Education Field of Study: Educational Administration,
Faculty of Education, Bangkok Thonburi University, Bangkok, Thailand
²⁻³คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี กรุงเทพมหานคร
²⁻³Educational Administration Faculty of Education,
Bangkok Thonburi University, Bangkok, Thailand
Corresponding author: Anyamanee_koy@hotmail.com

Article history:

Received 4 March 2024

Revised 8 May 2024

Accepted 10 May 2024

SIMILARITY INDEX = 11.29%

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาองค์ประกอบการบริหารระบบธนาคารหน่วยกิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน และ (2) นำเสนอและยืนยันแนวทางการบริหารระบบธนาคารหน่วยกิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ทั้งการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้บริหารสำนักบริหารการอาชีวศึกษาเอกชนและผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน จำนวน 9 คน โดยใช้วิธีการเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารหรือผู้ช่วยฝ่ายวิชาการผู้ถือใบอนุญาตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน จำนวน 402 คน ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยการเปิดตารางของเครจซ์และมอร์แกน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และประเด็นการสนทนากลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก 9 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ และใช้การวิเคราะห์เนื้อหาสำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบการบริหารระบบธนาคารหน่วยกิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) การจัดการระบบธนาคารหน่วยกิต (2) การพัฒนาและการฝึกอบรมบุคลากร (3) ความร่วมมือกับอุตสาหกรรมและหน่วยงาน (4) การประกันคุณภาพ (5) ระบบสนับสนุนการจัดการสารสนเทศ (6) การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ และ (7) การจัดการเชิงกลยุทธ์
2. แนวทางการบริหารระบบธนาคารหน่วยกิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนตามรูปแบบ “7M” ประกอบด้วยองค์ประกอบ 7 แนวทาง 32 ปัจจัย

คำสำคัญ: การบริหารสถานศึกษา ระบบธนาคารหน่วยกิต อาชีวศึกษาเอกชน

ABSTRACT

The objectives of this research are to (1) study the management components of the credit banking system of private vocational educational institutions and (2) present and confirm guidelines for managing the credit banking system of private vocational educational institutions.

The research format is a combined research method. Both qualitative and quantitative research the main group of informants included administrators of the Private Vocational Education Administration Office and administrators of private vocational education institutions, a total of 9 people, who used the method of selecting specific informants. The research instrument was a semi-structured interview. The sample group used in this research were administrators or academic assistants. There were 402 license holders of private vocational education institutions. The researcher determined the sample size by opening the tables of Krejci and Morgan. Then, a multistage random sampling method was used. The research tools were a questionnaire with a 5-level rating scale and group discussion points. There were 9 main informants. Statistics used in data analysis included frequency, percentage, mean, and standard deviation. Exploratory factor analysis and content analysis were used for qualitative data.

The results of the research found that

1. Components of credit banking system management for private vocational education institutions consist of 7 elements: (1) credit banking system management, (2) personnel development and training, (3) cooperation with industry and agencies, (4) quality assurance, (5) Information management support system, (6) communication and public relations, and (7) strategic management.

2. Guidelines for managing the credit banking system of private vocational education institutions according to the "7M" model, consisting of 7 elements, guidelines, and 32 factors.

Keywords: Educational Administration, credit bank system, private vocational colleges.

1. บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในปัจจุบันเป็นไปอย่างรวดเร็ว การพัฒนาประเทศไทยในปัจจุบันต้องพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม แต่ปัญหาหลักของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม คือ ทรัพยากรมนุษย์ เนื่องจากอิทธิพลของเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่มีผลต่อกระบวนการผลิตและการบริโภค บทบาทการศึกษากับการพัฒนากำลังคนเพื่อภาคอุตสาหกรรมในอนาคตมีความสำคัญในการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) โดยการผลักดันการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (S Curve) ในรูปแบบที่ 1 คือ First S-Curve เป็นการลงทุนในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีอยู่แล้วในประเทศ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ปัจจัยผลิต แต่กลุ่มอุตสาหกรรมปัจจุบันไม่เพียงพอที่จะทำให้เศรษฐกิจของประเทศไทย เติบโตได้อย่างก้าวกระโดด จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาในรูปแบบที่ 2 คือ New S Curve ซึ่งเป็นรูปแบบของการลงทุนในอุตสาหกรรมใหม่ เพื่อเปลี่ยนรูปแบบสินค้าและเทคโนโลยี ในอุตสาหกรรมอนาคตเหล่านี้ให้เป็นกลไก ที่สำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ (New Growth Engines) ของประเทศ ดังนั้นจึงต้องมีการพัฒนากำลังคนให้พร้อมเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล (Workforce) สร้างคน สร้างงาน สร้างความเข้มแข็งจากภายใน บุคลากรในวิชาชีพด้านดิจิทัลมีคุณภาพและปริมาณเพียงพอโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสาขาที่ขาดแคลน หรือมีความสำคัญต่อการสร้างนวัตกรรมดิจิทัล เกิดการจ้างงานแบบใหม่อาชีพใหม่ ธุรกิจใหม่ จากการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งประเทศไทยยังมีความขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถสูงที่จะไปตอบสนองภาคอุตสาหกรรมไปสู่ Thailand 4.0 ได้อย่างเพียงพอ รวมทั้งในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) ได้มีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) การปรับโครงสร้างประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย 4.0 ตลอดจนประเด็นการปฏิรูปประเทศ ที่ให้ความสำคัญกับการเพิ่มคุณภาพทั้งด้านวิชาการและทักษะการทำงานที่สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การเรียนรู้ตลอดชีวิต และ Soft Skill ที่มีความจำเป็นมากขึ้นด้วย โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะฝีมือควบคู่กับการทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้มีสมรรถนะที่เป็นไปตามความต้องการของสถานประกอบการ รวมทั้งปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน เร่งรัดการพัฒนาอาจารย์ เพื่อผลิตนวัตกรรมและเทคโนโลยี รองรับอุตสาหกรรมเป้าหมายอุตสาหกรรมใหม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 5 หน้าที่ของรัฐมาตรา 54 วรรค 3 กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่างๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับโดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล (ประเวศ เวชชะ และคณะ, 2565: 155) การจัดการศึกษาเพื่อสร้างบุคลากรสำคัญในอนาคต โดยการให้การศึกษาแก่เยาวชนอย่างเพียงพอและทั่วถึง ภาคีเครือข่ายเข้ามามีบทบาทและช่วยแบ่งเบาภาระจัดการศึกษาของภาครัฐ และเกิดความคล่องตัวในการบริหารจัดการให้เยาวชนเกิดความพร้อม การพัฒนาระบบธนาคารหน่วยกิตสามารถผลิตนักเรียน นักศึกษาที่มีความเป็นเลิศทางวิชาการและวิชาชีพ มีวินัย มีคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลที่ส่งเสริมให้เข้ามามีบทบาทและลงทุนด้านการศึกษา (สุทธศรี วงษ์สมาน, 2558) ดังนั้น ภาคการศึกษาในระดับวิชาชีพจะมีบทบาทสำคัญยิ่งในการพัฒนากำลังคนเพื่อรองรับภาคอุตสาหกรรมในอนาคต

ภาครัฐควรเร่งผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการแรงงาน ในเขตระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยเฉพาะแรงงานในกลุ่มระดับอาชีวศึกษา ซึ่งจากผลการวิจัยยังคงมีการขาดแคลนแรงงานจำนวนมาก โดยการเพิ่มระบบการศึกษาตามข้อตกลง (MOU) ระหว่างสถานศึกษาที่ผลิตและหรือพัฒนากำลังคนกับสถานประกอบการโดยตรงโดยกระจายไปในทุกกลุ่มจังหวัดเพื่อให้มีแรงงานจำนวนเพียงพอและสามารถ

เคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างจังหวัดใกล้เคียงได้ แนวทางการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยระบบคลังหน่วยกิตได้มีการกำหนดนโยบายไว้ในยุทธศาสตร์ระดับต่าง ๆ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 จากเหตุผลดังกล่าวกำลังคนสมรรถนะสูงเพื่อตอบโจทย์ภาคการผลิตตามนโยบายการพัฒนาอาชีวศึกษา ขับเคลื่อนการดำเนินงานผ่านวาระงานพัฒนาอาชีวศึกษา พัฒนาระบบการเทียบระดับการศึกษาและคลังหน่วยกิตอาชีวศึกษา (Credit Bank) โดยพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร ปวช./ปวส./ป.ตรี พัฒนาระบบการวัดผล เทียบระดับการศึกษาและประเมินผลการศึกษา พัฒนาระบบคลังหน่วยกิตอาชีวศึกษา ตั้งศูนย์เทียบโอนผลการเรียนในระดับจังหวัด (79 ศูนย์) และส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรทวิศึกษา

ปัญหาการดำเนินงานธนาคารหน่วยกิตของระดับอาชีวศึกษา พบว่า (1) ขาดหน่วยงานกลางที่จะเป็นศูนย์บริหารจัดการระบบธนาคารหน่วยกิตของการศึกษาระดับอาชีวศึกษา ที่จะจัดการแพลตฟอร์มกลางที่เชื่อมโยงข้อมูลการเทียบโอนผล และการสะสมผลการเรียนในระดับอาชีวศึกษาเข้าด้วยกัน เป็นหลักในการกำหนดมาตรฐานและรับรองหน่วยงานองค์กร สถานประกอบการ และสถานศึกษาที่จัดการศึกษาผ่านเกณฑ์มาตรฐาน (2) ขาดการสนับสนุนให้บริการความรู้ รูปแบบ วิธีการเทียบโอนและสะสมหน่วยกิต การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงาน และทรัพยากรที่เพียงพอที่จะเอื้อให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาได้จัดหลักสูตร การเรียนการสอนการวัดประเมินผล การเทียบโอนผลการเรียน ความรู้และประสบการณ์ในรูปแบบธนาคารหน่วยกิตที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา (3) การสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับระบบธนาคารหน่วยกิตกับผู้เกี่ยวข้องจากภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคการศึกษาและภาคส่วนอื่น ๆ เช่น ภาค ภาคราชการ สถานประกอบการ สมาคมวิชาชีพยังไม่กว้างขวาง หรือไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร (4) ขาดปัจจัยที่ส่งเสริมความร่วมมือ หรือกระตุ้นจูงใจการดำเนินงานระบบธนาคารหน่วยกิตกับภาค ภาคราชการ หรือสถานประกอบการที่จะเอื้อต่อการยกระดับทักษะฝีมือแรงงานของกำลังแรงงานส่วนใหญ่ของประเทศ ซึ่งอยู่ในระดับไร้ฝีมือให้มีทักษะและความเชี่ยวชาญในระดับสูงขึ้นและใช้ประโยชน์จากการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์จากการทำงานในการเรียนรู้ เพิ่มวุฒิ ทักษะและประสบการณ์อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (5) ขาดการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่าง ๆ ในการดำเนินการ เช่น หน่วยงานภาครัฐเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร สนับสนุนการจัดทำหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน หน่วยงานภาค เข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้ตรงต่อความต้องการของตลาดแรงงาน การส่งเสริมให้บุคลากรได้พัฒนาความรู้ความสามารถตลอดชีวิต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2566)

การพัฒนาระบบธนาคารหน่วยกิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน จึงมีความสำคัญและจำเป็นในการบริหาร เพราะวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนเป็นการบริหารด้วยตนเองของผู้รับใบอนุญาต และการปรับปรุงพัฒนาการจัดการสถานศึกษาเพื่อกำหนดแนวการจัดการการแข่งขันของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้เรียน สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน จึงต้องเร่งสร้างปรับปรุงระบบการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน นำมาซึ่งการวิจัยเรื่อง "การพัฒนาระบบธนาคารหน่วยกิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน" ซึ่งข้อมูลที่ได้รับจะเป็นประโยชน์เชิงนโยบายในการบริหารงานสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลให้อาชีวศึกษาเอกชนเติบโตเพิ่มขึ้น สามารถเพิ่มขีดความสามารถแข่งขัน มีนวัตกรรมและมั่นคง และเพื่อยกระดับและสร้างความแตกต่างในการดำเนินงานอย่างมีคุณค่าและยั่งยืน ตลอดจนนำไปเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานเพื่อจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการบริหารระบบธนาคารหน่วยกิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน
2. เพื่อนำเสนอ และยืนยันแนวทางการบริหารระบบธนาคารหน่วยกิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษา

เอกชน

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับระบบธนาคารหน่วยกิต

การขับเคลื่อนระบบการอาชีวศึกษาให้เอื้อต่อผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมายและช่วงวัย การจัดอาชีวศึกษาให้เป็นระบบเปิด (Open Entry Open Exit) โดยให้ความสำคัญกับระบบสะสม เทียบโอน และธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank) การขับเคลื่อนการต่อยอดสมรรถนะวิชาชีพกำลังคน (Up-skilling Re skilling New Skill) ด้วยระบบที่ยืดหยุ่นและหลากหลาย และการขยายและยกระดับคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษาสำหรับผู้มีความต้องการและจำเป็นพิเศษ และผู้สูงวัย เป็นประเด็นการขับเคลื่อนนโยบาย (Policy Driving) ด้านขยายโอกาสการอาชีวศึกษา (Equity) ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้มีการจัดทำนโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 เพื่อให้สอดคล้องกัน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จะเน้นการผลิตและพัฒนาากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงเพื่อการพัฒนาประเทศภายใต้แนวคิด "ประเทศไทยมั่นคง ร่ำรวย ด้วยมืออาชีวะ"

ความหมายของระบบธนาคารหน่วยกิต

นักการศึกษาและนักวิชาการทั้งต่างประเทศและในประเทศไทยต่างได้ให้ความหมายของการระบบธนาคารหน่วยกิต ดังต่อไปนี้

อภิชัย พันธเสน และคณะ (2560) กล่าวถึง ระบบธนาคารหน่วยกิต คือ การดำเนินงานของการเทียบโอนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ต่อการศึกษา รวมทั้งสมรรถนะด้านการทำงานของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ และกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน องค์กรวิชาชีพ

อรุณี ตระการไพโรจน์ (2561) กล่าวถึง ระบบธนาคารหน่วยกิต คือ ธนาคารหน่วยกิต หรือเรียกว่าธนาคารสะสมผลการเรียนรู้ คือระบบงานที่ส่งเสริมให้บุคคลนำผลของการเรียนรู้ที่เกิดจากการศึกษาในระบบ (Formal Education) การศึกษานอกระบบ (Non-formal Education) และการศึกษาตามอัธยาศัย (Information Education) มาสะสมเพื่อนำมาประเมินผลการเรียนและรับรองผลการเรียนรู้นั้น เพื่อเทียบเข้าสู่วุฒิการศึกษาในระดับต่าง ๆ หรือเพื่อบันทึกไว้ในบัญชีสะสมผลการเรียนรู้ของตนเอง (Lifelong Credit Saving Account หรือ Learning Account)

พงษ์ภิญโญ แม้นโกศล (2564) กล่าวถึง ระบบธนาคารหน่วยกิต คือ ธนาคารหน่วยกิต เป็นระบบที่เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถนำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ของตนเองที่ได้จากการศึกษาในระบบนอกระบบ และการศึกษาด้วยตนเอง ประสบการณ์เรียนรู้ในโอกาสต่าง ๆ ผู้เรียนสามารถบันทึกกิจกรรมการเรียนรู้ และประสบการณ์ที่ได้ไปศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งบันทึกผลลัพธ์ของกิจกรรมการเรียนรู้ในระบบที่หลากหลายดังกล่าวในรูปแบบหน่วยกิต และนำมาประเมินเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ เพื่อเข้าสู่หลักสูตรการศึกษาในระดับต่าง ๆ ของสถานศึกษา ทั้งนี้หากคณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่า สิ่งที่ได้เรียนรู้นั้นตรงกับสาระส่วนใดของหลักสูตรก็จะพิจารณาให้เป็นส่วนหนึ่งของผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรนั้น เมื่อมีการสะสมหน่วยกิตครบตามจำนวนที่กำหนด ก็สามารถได้รับการรับรอง และวุฒิการศึกษา

คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา (2565) กล่าวถึง ระบบธนาคารหน่วยกิต คือ คลังหน่วยกิต หมายถึง ระบบทะเบียนสะสมหน่วยกิตและผลการเรียนสำหรับผู้ที่เรียนทั้งจากการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เช่น หลักสูตรเพื่อรับปริญญา หลักสูตรฝึกอบรม การสร้างประสบการณ์ โดยมีหลักฐานที่เป็นองค์ประกอบในการเทียบหน่วยกิต (ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา, 2565)

Chulatutor (2565) กล่าวถึง ระบบธนาคารหน่วยกิต คือ ระบบสำหรับผู้ที่ต้องการสะสมหน่วยกิต หรือผลการเรียนรู้โดยจัดให้มีทะเบียนหรือสมุดสะสมหน่วยกิต ให้สามารถนำผลการเรียน ผลการเรียนรู้จากแหล่งต่าง ๆ มาสะสมเป็นหน่วยกิตหรือผลการเรียนรู้ ผูกไว้ในธนาคารหน่วยกิตของหน่วยงานที่รับผิดชอบ หรือผูกไว้ในธนาคารหน่วยกิตในสถาบันอุดมศึกษาได้ โดยให้ระบบดังกล่าวมีความยืดหยุ่นมากกว่าการศึกษาในระบบตามหลักสูตรปกติ เช่น ไม่จำกัดระยะเวลาตายตัวในการสะสม หรือไม่กำหนดระยะเวลาการเรียน

Kumar (2022) กล่าวถึง ระบบธนาคารหน่วยกิต คือ ที่เก็บหรือบันทึกหน่วยกิตเสมือน (Virtual Store) ของผู้เรียน โดยผู้เรียนสามารถเก็บสะสมไว้ได้ตลอดชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับสถาบันการศึกษาตลอดชีวิตแห่งชาติ (National Institute for Lifelong Education) (2022) ของประเทศเกาหลีใต้ที่ให้ความหมายไว้ว่า ธนาคารหน่วยกิต คือ ระบบที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต โดยตระหนักถึงประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งในและนอกโรงเรียน โดยเมื่อผู้เรียนสะสมหน่วยกิตและได้รับการรับรองจากสถาบันดังกล่าว ผู้เรียนสามารถที่จะได้รับวุฒิการศึกษาจากสถาบันการศึกษาที่ผู้เรียนได้ลงทะเบียนเรียนแบบนอกเวลาได้

สรุปได้ว่า ระบบธนาคารหน่วยกิต คือ การสะสมหน่วยการเรียนรู้ โดยการนำผลการเรียนที่ได้จากการศึกษาในระบบและผลการเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย และจากประสบการณ์การทำงานหรืออาชีพของบุคคลมารับรอง เทียบโอนผลการเรียนรู้ หรือเทียบโอนระดับการศึกษา เก็บสะสมไว้ในธนาคารหน่วยกิตของสถานศึกษาเพื่อรับประกาศนียบัตร วุฒิบัตรสัมฤทธิ์บัตร อนุปริญญา หรือปริญญาตรี ตามหลักสูตรที่สถานศึกษากำหนดโดยไม่จำกัดอายุของผู้เรียนเกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต

แนวคิดระบบธนาคารหน่วยกิตเกิดจากองค์การเพื่อการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization: UNESCO) และองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Co-operation and Development: OECD) ที่ส่งเสริมแนวคิดการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต (อรุณี ตระการไพโรจน์, 2561)

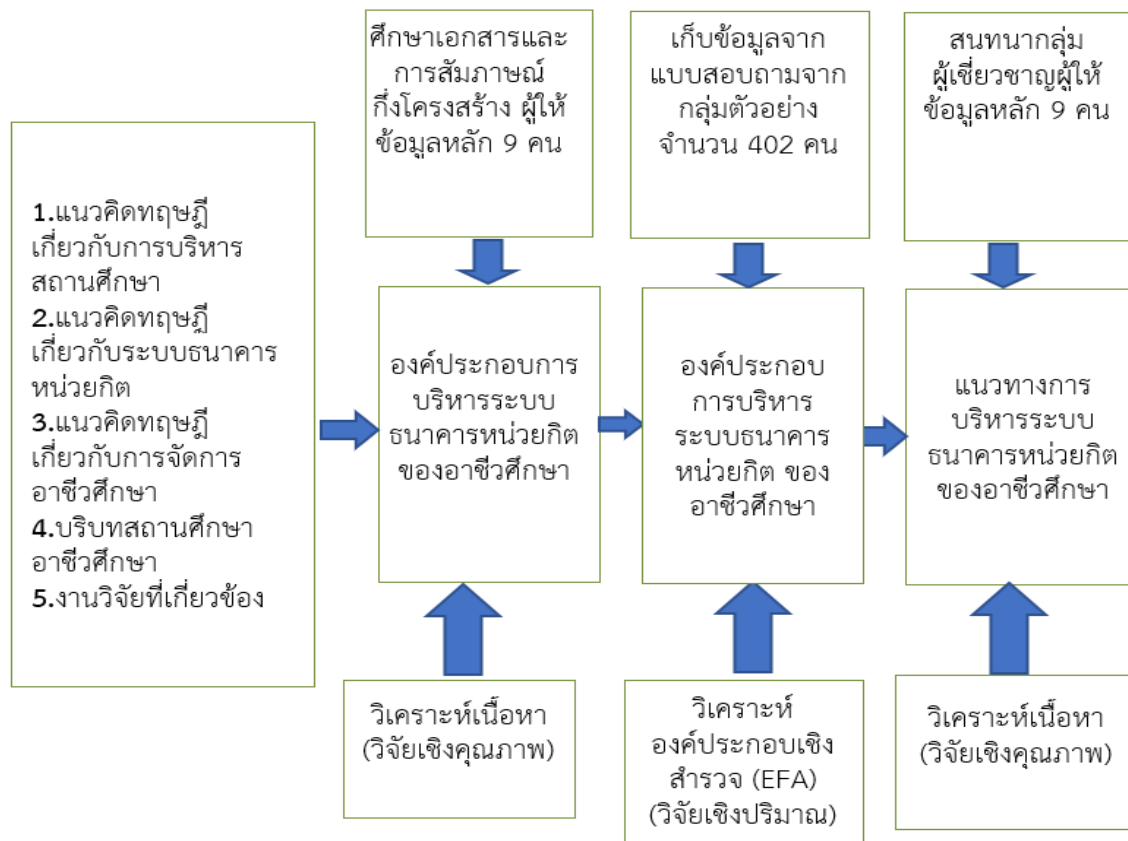
เอนก เหล่าธรรมทัศน์ (2566) กล่าวว่า แนวคิดระบบธนาคารหน่วยกิตแห่งชาติมาจากการสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Academic Credit Bank) หรือระบบที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนหรือประชาชน ได้เรียนและทำงานไปด้วยในเวลาเดียวกันได้ และสามารถนำผลการเรียนที่ได้จากประสบการณ์ในการทำงาน หรือการฝึกอบรม ทั้งในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยที่สะสมไว้แล้วนำมาเทียบโอนได้ ซึ่งแนวคิดนี้เทียบเคียงมาจากการสะสมหน่วยการเรียนรู้ที่เป็นระบบที่ใช้กันแพร่หลายทั่วโลก เช่น สหรัฐอเมริกาใช้แนวคิดธนาคารหน่วยกิต มีระบบการประเมินผลการเรียนรู้เดิม เทียบโอนประสบการณ์ในการใช้ชีวิตและการทำงานให้เป็นที่ยอมรับในรูปแบบหน่วยกิตทางการศึกษา ประเทศออสเตรเลียใช้แนวคิดธนาคารหน่วยกิต โดยเน้นการรับรองผลการเรียนรู้เดิมและทักษะจากการศึกษาในระบบ และจากประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรรับรองสมรรถนะของบุคคลโดยยึดโยงกับกรอบคุณวุฒิ ส่วนประเทศเกาหลีใต้มีการพัฒนาระบบธนาคารหน่วยกิต เรียกว่า Academic Credit Bank System หรือ ACBS ซึ่งระบบนี้เชื่อมโยงกับกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ และคุณวุฒิวิชาชีพ มีหน่วยงานเฉพาะเข้ามาบริหารจัดการและจัดกลไกการขับเคลื่อนระบบธนาคารหน่วยกิต

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษา

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย ความหมายของการอาชีวศึกษา หลักการและจุดมุ่งหมายของการอาชีวศึกษา การจัดการอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพ และมาตรฐานการอาชีวศึกษาและระบบธนาคารหน่วยกิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

ความหมายของการอาชีวศึกษาว่าเป็นกระบวนการศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคน ในด้านวิชาชีพ ระดับฝีมือ ระดับเทคนิคและระดับเทคโนโลยี (พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551, 2551: 2) เป็นการเตรียมทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพสำหรับอาชีพหนึ่ง หรือกลุ่มอาชีพหนึ่งโดยจัด กระบวนการศึกษาที่มุ่งพัฒนาและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย ด้านทักษะหรือความชำนาญ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านเจตคติ เพื่อให้ สามารถประกอบอาชีพที่ตนเลือกเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ธีรภูมิ บุญยโสภณ, 2555: 5) และในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2556 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 65) ได้ให้ความหมายของการอาชีวศึกษาว่าเป็นการศึกษาที่มุ่งไปทางช่างฝีมือ นอกจากนี้นักวิชาการยังให้ความหมายว่าเป็นการจัดการศึกษาที่เฉพาะเจาะจงสำหรับการเตรียมคนเข้าสู่อาชีพ สร้างแรงงาน และอาชีพของชาติ โดยจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยี นักเรียน นักศึกษาต้องรู้จริง (solid knowledge) มีการปฏิบัติ ได้จริง (solid practical) รวมทั้งเข้าใจชีวิต อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (life skill) เพื่อความเป็นเลิศทางวิชาชีพโดยนำความรู้มาประยุกต์ใช้ (พญงค์ดี จันทรสุนทร, 2556: 28) การอาชีวศึกษา คือการศึกษาและฝึกอบรมเพื่อเตรียมคนเข้าสู่อาชีพ และความก้าวหน้าในอาชีพอย่างเป็นระบบ และมีวัตถุประสงค์ชัดเจนเป็นการศึกษา และฝึกอบรมทั้งในระบบ นอก ระบบ และตามอัธยาศัย คือทั้งฝึกเริ่มต้นเพื่อเตรียม ความพร้อมในการทำงาน และการศึกษาอบรมต่อเนื่อง เป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อรักษางานและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2557: 1) การอาชีวศึกษาเป็นกระบวนการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อหล่อหลอมบุคคลให้มีความสามารถ มีทักษะในงานอาชีพ สามารถทำมาหากินเลี้ยงชีพได้ ถือว่าการอาชีวศึกษาเป็นงานสร้างชีวิต ทำให้บุคคล พึ่งตนเองได้ มีรายได้ มีความสุขที่ได้ทำในสิ่งที่ตนเองทำได้ดีที่สุด (ศิริพรรณ ชุมชุม, 2559: 18)

สรุปได้ว่า การอาชีวศึกษา คือ การจัดการศึกษา และฝึกอบรมเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ โดยมีคุณธรรมและค่านิยม ที่เหมาะสม และสมรรถนะเพียงพอที่จะเข้าสู่อาชีพและความก้าวหน้าในอาชีพ สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ และตลาดแรงงานเป็นการเรียนรู้ ตลอดชีวิตอย่างต่อเนื่อง

ภาพที่ 1 กรอบดำเนินการวิจัย

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ควบคู่กันอย่างต่อเนื่อง ผสมผสานและบูรณาการผลของการวิจัยเข้าด้วยกัน เพื่อความสมบูรณ์และความเชื่อถือของผลการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาสังเคราะห์แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบธนาคารหน่วยกิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน

ระยะที่ 2 ศึกษาองค์ประกอบการบริหารระบบธนาคารหน่วยกิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน

ระยะที่ 3 นำเสนอแนวทางการบริหารระบบธนาคารหน่วยกิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ด้วยการสนทนากลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ คือ กลุ่มผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับธนาคารหน่วยกิต และควบคุมดูแลการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน จำนวน 9 คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้และเกี่ยวข้องกับงานวิจัยด้านการบริหารของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน โดยใช้วิธีการเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ 1) ผู้บริหารสำนักบริหารการอาชีวศึกษาเอกชน จำนวน 6 คน 2) ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน จำนวน 3 คน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกดังนี้ 1) เป็นผู้บริหารสำนักบริหารการอาชีวศึกษาเอกชน ที่มีประสบการณ์การบริหารสถานศึกษา มีความรู้และเชี่ยวชาญเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย และควบคุมดูแลการบริหารสถานศึกษาของอย่างน้อย 5 ปี 2) เป็นผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ที่มีความรู้และเชี่ยวชาญเกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน อย่างน้อย 10 ปี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง : ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารหรือผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ ผู้ถือใบอนุญาตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน จำนวนสถานศึกษา 413 แห่ง จำนวนประชากร 826 คน (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2566)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารหรือผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ ผู้ถือใบอนุญาตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน จำนวนสถานศึกษา 201 แห่งจำนวน 402 คน ผู้วิจัยได้กำหนดการสุ่มตัวอย่างจากประชากรที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970: 608) จากนั้นใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำแนกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

อาชีวศึกษาภาคเอกชน	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ (%)	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ (%)
กรุงเทพฯ	57	13.80	28	13.93
เหนือ	33	7.99	16	7.96
ตะวันออกเฉียงเหนือ	187	45.28	91	45.27
กลาง	98	23.73	48	23.88
ใต้	38	9.20	18	8.96
รวม	413	100.00	201	100.00

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามโดยมีรายละเอียด ดังนี้

ลักษณะเครื่องมือ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน ซึ่งมีลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารระบบธนาคารหน่วยกิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ซึ่งลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบมาตราส่วนประมาณค่า (Likert Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นคำถามปลายเปิด

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอนดังนี้

- 1 ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
- 2 ผู้วิจัยกำหนดให้มีผู้ช่วยผู้วิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำแบบสอบถามแจกให้กลุ่มตัวอย่าง
- 3 ดำเนินการเก็บข้อมูล โดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเอง ตรวจสอบรายละเอียดและเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามคืนจนครบตามจำนวน
- 4 นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยต่อไป

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ประกอบไปด้วยค่าร้อยละ และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ

ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 9 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 2 กลุ่มคือ กลุ่มผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย นโยบายธนาคารหน่วยกิต และควบคุมดูแลการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับธนาคารหน่วยกิต ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้และเกี่ยวข้องกับงานธนาคารหน่วยกิตของสถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้และเกี่ยวข้องกับงานวิจัยด้านการบริหารของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน จำนวน 9 คน ได้แก่ 1) ผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ จำนวน 2 คน 2) เครือข่ายมหาวิทยาลัย จำนวน 2 คน 3) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จำนวน 2 คน และ 4) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 3 คน ซึ่งผู้ให้ข้อมูลหลักได้จากการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling)

คุณสมบัติสำคัญคือ 1) มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี มีความเป็นมืออาชีพ 2) มีประสบการณ์การจัดการศึกษาเชิงวิชาการหรือใช้ประสบการณ์การจัดการที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน 3) มีประสบการณ์พอสมควรหรือประสบความสำเร็จและได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในด้านการจัดการวิชาการ คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิธีการสัมภาษณ์และตอบแบบสอบถามความคิดเห็นจากผลการวิจัยในระยะที่ 2 นำมาสร้างเป็นประเด็นแนวทางการบริหารระบบธนาคารหน่วยกิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน

การรวบรวมข้อมูล ดำเนินการวิธีการสนทนากลุ่มผ่านโปรแกรมการประชุมออนไลน์ผ่าน Application Zoom ผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก

การวิเคราะห์ข้อมูล

มีการวิเคราะห์เนื้อหาของข้อมูลจากวิธีการสัมภาษณ์และตอบแบบสอบถามกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ตามหลักการของผู้ให้ข้อมูลหลักได้พูดคุยอย่างเสรีในการอภิปรายและนำเสนอแนวทางการบริหารระบบธนาคารหน่วยกิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน

4. ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 245 คน คิดเป็นร้อยละ 62.18 มีอายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 253 คน คิดเป็นร้อยละ 64.21 ด้านวุฒิการศึกษา ระดับการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 275 คน คิดเป็นร้อยละ 69.80 ประสบการณ์ในการทำงาน ระหว่าง 11 – 20 ปี จำนวน 326 คน คิดเป็นร้อยละ 82.74 และมีประสบการณ์ในการทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน ระหว่าง 11-20 ปี จำนวน 279 คน คิดเป็นร้อยละ 70.81

โดยภาพรวมตัวแปรที่เกี่ยวกับการบริหารระบบธนาคารหน่วยกิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน จำนวน 140 ตัวแปร มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.087 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.949 อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.873 – 4.287 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อตัวแปรสอดคล้องกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวแปร พบว่าตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 111 สถานศึกษามีกระบวนการประเมินผลการเรียนของหลักสูตร ผ่านกระบวนการพัฒนาผู้เรียนโดยการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภาคีภาคส่วนต่างๆ (ภาคอุตสาหกรรม บริการ รัฐ และประชาสังคมและชุมชน) ที่มีข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.287 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.805 ส่วนตัวแปรที่มีค่าน้อยที่สุดคือ ตัวแปรที่ 20 สถานศึกษาสร้างระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศที่เชื่อมโยงระบบธนาคารหน่วยกิตได้ทั้งระบบ โดยสามารถเชื่อมโยงกันได้ในทุกระดับและประเภทการศึกษา ทั้งระดับปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา อุดมศึกษา การศึกษาพิเศษ การศึกษานอกโรงเรียนการศึกษาตามอัธยาศัย หรือ

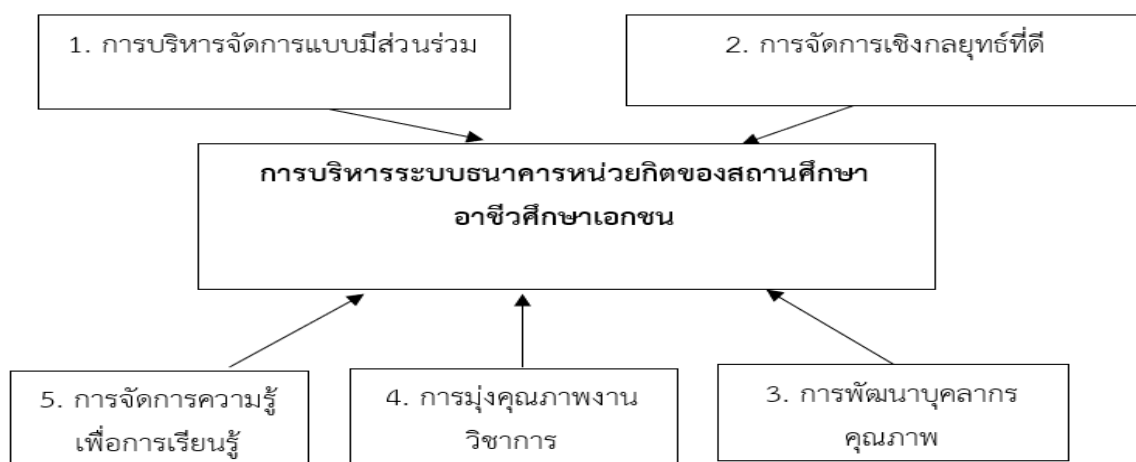
การศึกษาในรูปแบบอื่น และทุกระดับหน่วยงานทั้งหน่วยงานภาครัฐภาคเอกชน สถานประกอบการ และประชาชน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.873 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.183

ตารางที่ 1 แสดงองค์ประกอบการบริหารระบบธนาคารหน่วยกิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน

ลำดับที่	องค์ประกอบ	จำนวนตัวแปร	ค่าน้ำหนัก (factor – loading)
1	องค์ประกอบที่ 1	55	0.509 - 0.826
2	องค์ประกอบที่ 2	22	0.507 - 0.734
3	องค์ประกอบที่ 3	11	0.507 - 0.734
4	องค์ประกอบที่ 4	8	0.518 - 0.690
5	องค์ประกอบที่ 5	6	0.607 - 0.727
6	องค์ประกอบที่ 6	4	0.555 - 0.654
7	องค์ประกอบที่ 7	3	0.548 - 0.674
รวม		109	0.507 - 0.826

จากตารางที่ 1 พบว่า ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดมีจำนวน 7 องค์ประกอบโดยที่ องค์ประกอบที่ 1 มีจำนวนตัวแปร 55 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักอยู่ระหว่าง 0.509 - 0.826 องค์ประกอบที่ 2 มีจำนวน 22 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักอยู่ระหว่าง 0.507 - 0.734 องค์ประกอบที่ 3 มีจำนวนตัวแปร 11 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักอยู่ระหว่าง 0.507 - 0.734 องค์ประกอบที่ 4 มีจำนวนตัวแปร 8 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักอยู่ระหว่าง 0.518 - 0.690 องค์ประกอบที่ 5 มีจำนวนตัวแปร 6 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักอยู่ระหว่าง 0.607 - 0.727 องค์ประกอบที่ 6 มีจำนวนตัวแปร 4 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักอยู่ระหว่าง 0.555 - 0.654 และ องค์ประกอบที่ 7 มีจำนวนตัวแปร 3 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักอยู่ระหว่าง 0.548 - 0.674 รวมมีตัวแปรที่อธิบายทั้งสิ้น 109 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักอยู่ระหว่าง 0.507 - 0.826

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) เพื่อสกัดตัวแปรให้เหลือตัวแปรประกอบที่สำคัญ ปรากฏว่า ได้การบริหารระบบธนาคารหน่วยกิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนทั้งหมด ผู้วิจัยจึงสรุปได้ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 องค์ประกอบการบริหารระบบธนาคารหน่วยกิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน

ผลการนำเสนอการบริหารระบบธนาคารหน่วยกิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ซึ่งเกิดจากการจัดกลุ่มใหม่ของตัวแปร ทำให้ตัวแปรจำนวน 109 ตัวแปร ประกอบด้วย 1) การจัดการระบบธนาคารหน่วยกิต 2) การพัฒนาและการฝึกอบรมบุคลากร 3) ความร่วมมือกับอุตสาหกรรมและหน่วยงาน 4) การประกันคุณภาพ 5) ระบบสนับสนุนการจัดสารสนเทศ 6) การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ 7) การพัฒนาและการฝึกอบรมบุคลากร

การบริหารระบบธนาคารหน่วยกิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ 1) การจัดการระบบธนาคารหน่วยกิต 2) การพัฒนาและการฝึกอบรมบุคลากร 3) ความร่วมมือกับอุตสาหกรรมและหน่วยงาน 4) การประกันคุณภาพ 5) ระบบสนับสนุนการจัดสารสนเทศ 6) การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ 7) การพัฒนาและการฝึกอบรมบุคลากร

5. สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป และอภิปรายผล

องค์ประกอบที่ 1 “การจัดการระบบธนาคารหน่วยกิต” สอดคล้องกับ Huang (2021) มหาวิทยาลัยจำเป็นต้องสร้างและแบ่งปันในการบูรณาการความเชี่ยวชาญเฉพาะทางและหลักสูตร ส่งเสริมการบูรณาการอย่างลึกซึ้งของการศึกษาแบบเปิดและอาชีวศึกษาตามทฤษฎีชุมชน และเปลี่ยนความสามารถในการกำกับดูแลปรับเปลี่ยนมุมมองที่มีคุณภาพและตระหนักถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต คำแนะนำด้านคุณค่าการศึกษาของมหาวิทยาลัย และส่งเสริมการบูรณาการอย่างลึกซึ้งระหว่างการศึกษาแบบเปิดและอาชีวศึกษาตามทฤษฎีชุมชน สอดคล้องกับ He (2023) การรับรองเครดิตของธนาคารหน่วยกิตอาชีวศึกษา มีการระบุวิธีการสะสมหน่วยกิตสำหรับอาชีวศึกษาจากแง่มุมของการสร้างกรอบคุณสมบัติ การจัดตั้งธนาคารผู้เชี่ยวชาญ การจัดตั้งศูนย์ย่อย การเปิดบัญชีธนาคารหน่วยกิตสำหรับนักศึกษาในวิทยาลัยอาชีวศึกษาและการเปลี่ยนแปลงผลการเรียนรู้ สอดคล้องกับ Braxton (2023) กำหนดกรอบสมรรถนะหนังสือรับรองและความสัมพันธ์ที่พัฒนาไปของการศึกษาระดับอุดมศึกษาและนายจ้างในการตระหนักถึงทักษะและความสำเร็จ เพื่อสร้างการรับรู้ ติดตามและจัดเตรียมกลไกในการแบ่งปันบันทึกการเรียนรู้ที่ครอบคลุมของแต่ละบุคคลเป็นสิ่งจำเป็นและจำเป็นสำหรับใบประกาศรับรองสิทธิ์และความสามารถในการจัดการการแบ่งปันคุณสมบัติ การนำเสนอวุฒิการศึกษาใบรับรอง ข้อมูลรับรองสมรรถนะส่วนบุคคล หรือสัญลักษณ์ที่แสดงถึงระดับความรู้ ทักษะ และความสามารถ (KSA) ที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ Kee (2015) แนวโน้มของธนาคารหน่วยกิต และความก้าวหน้าทางการศึกษาของสาธารณรัฐเกาหลี ระบบธนาคารหน่วยกิต (ACBS) ได้ขยายโอกาสทางการศึกษาอย่างมากสำหรับผู้เรียนและได้ช่วยในการขยายบทบาทหน้าที่ของอาชีวศึกษา จากมุมมองของการพัฒนาระบบธนาคารหน่วยกิตระดับสูงความสำเร็จของผู้เรียน ACBS จึงได้สถาปนาตนเองอย่างมั่นคงในฐานะศูนย์กลางระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตของเกาหลี ระบบสามารถเอื้อประโยชน์ให้ผู้ใช้ได้รับปริญญาจากวิทยาลัยด้วยวิธีการเรียนรู้นอกระบบ โดยการยอมรับประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียนในระดับที่สูงกว่าอย่างเป็นทางการแทนที่จะยอมรับเพียงวิธีดั้งเดิมของการศึกษาที่เน้นเรียนในวิทยาลัยเป็นหลัก หลายประเทศกำลังศึกษาธนาคารหน่วยกิตว่าเป็นแบบจำลองที่ประสบความสำเร็จในการทำให้ระบบการศึกษาตลอดชีวิตอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ นิรนาท แสนสา และคณะ (2566) ข้อเสนอเชิงนโยบายสภาพการบริหารจัดการหลักสูตร Non-degree และระบบคลังหน่วยกิต การบริหารจัดการระบบคลังหน่วยกิตมีข้อเสนอว่า ภาครัฐควรกำหนดกรอบมาตรฐานคุณวุฒิเพื่อให้มหาวิทยาลัยใช้เป็นกรอบเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ ภาครัฐควรให้มีหน่วยงานกลางเพื่อกำกับมาตรฐานการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ และมีคณะกรรมการดำเนินการกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงานในทุกระดับ และสอดคล้องกับ พงษ์ภิญโญ แหม่นโกศล (2564)

ผลการทดลองใช้ระบบธนาคารสะสมหน่วยการเรียนรู้ของสถาบันการอาชีวศึกษา จากการทดลองใช้ระบบธนาคารสะสมหน่วยการเรียนรู้ในสถาบันการอาชีวศึกษาในจังหวัดตาก ทำให้ 1) สามารถขยายโอกาสการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนในกรณีลาออก ย้ายสถาบัน กลับเข้าศึกษาต่อ และใช้วุฒิศึกษาเพื่อเข้าศึกษาต่อในระบบและระดับการศึกษาที่ต่างกัน 2) สามารถเปิดโอกาสให้ผู้ทำงานใช้ประสบการณ์เทียบโอนกับหลักสูตรการศึกษาได้ เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตามหลักการเรียนรู้ตลอดชีวิต

องค์ประกอบที่ 2 “การพัฒนาและการฝึกอบรมบุคลากร” สอดคล้องกับ กรธนา โพธิ์เต็ง และ ประเสริฐ อินทร์รักษ์ (2566) ผลิภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการอาชีวศึกษาในอนาคต ประกอบด้วย 8 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านนโยบาย 2. ด้านระบบบริหารจัดการ 3. ด้านครูและบุคลากร 4. ด้านหลักสูตร 5. ด้านการจัดการเรียนรู้ 6. ด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ 7. ด้านการวัดและประเมินผล และ 8. ด้านผู้สำเร็จการศึกษา และสอดคล้องกับ พงษ์ภิญโญ แม้นโกศล (2564) ผลการทดลองใช้ระบบธนาคารสะสมหน่วยการเรียนรู้ของสถาบันการอาชีวศึกษา จากการทดลองใช้ระบบธนาคารสะสมหน่วยการเรียนรู้ในสถาบันการอาชีวศึกษาในจังหวัดตาก ทำให้ 1) สามารถขยายโอกาสการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนในกรณีลาออก ย้ายสถาบัน กลับเข้าศึกษาต่อ และใช้วุฒิศึกษาเพื่อเข้าศึกษาต่อในระบบและระดับการศึกษาที่ต่างกัน 2) สามารถเปิดโอกาสให้ผู้ทำงานใช้ประสบการณ์เทียบโอนกับหลักสูตรการศึกษาได้ เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตามหลักการเรียนรู้ตลอดชีวิต 3) เกิดนวัตกรรมการทำงานแบบเครือข่ายความร่วมมือของสถาบันการอาชีวศึกษากับระดับมัธยมศึกษา และการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 4) สามารถนำผลจากการทดลองไปใช้เป็นต้นแบบของระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ในระดับอาชีวศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและยกระดับการอาชีวศึกษาของประเทศไทย

องค์ประกอบที่ 3 ความร่วมมือกับอุตสาหกรรมและหน่วยงาน” ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากว่า ตลาดแรงงานในอุตสาหกรรมขาดแคลนแรงงานที่ตอบสนองความต้องการ รวมไปถึง อุตสาหกรรมใหม่ที่ต้องการแรงงานที่มีสมรรถนะเฉพาะด้านจึงจำเป็นต้องเร่งการพัฒนาแก้ปัญหาค่าผลิตบัณฑิตที่ว่างงานและความสามารถและสมรรถนะไม่ตรงตามความต้องการของตลาดอุตสาหกรรม สอดคล้องกับ Guidotti et al. (2023) กล่าวถึงผลกระทบจากการเชื่อมโยงการพัฒนากำลังคน ภาคผู้ใช้กำลังคนสู่ภาคผู้ผลิตกำลังคนและให้การรับรองสมรรถนะของกำลังคนที่มีสมรรถนะตามมาตรฐานอาชีพตอบสนองความต้องการของภาคอุตสาหกรรมเป็นกลไกให้บุคคลได้รับการยอมรับในด้านความสามารถ และได้รับคุณวุฒิวิชาชีพที่สอดคล้องกับสมรรถนะประสบการณ์ เป็นผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นของการรับรองผลการเรียนรู้เดิม นอกจากนี้ การทำความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้/ความสามารถ/ทักษะที่เกี่ยวข้องกับการจัดการที่จำเป็น ความไม่สอดคล้องกันระหว่างความต้องการของอุตสาหกรรมกับความพร้อมและการปฏิบัติงานของนักเรียนและ/หรือพนักงาน ซึ่งพิสูจน์ให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาการศึกษาและการฝึกอบรมเตรียมความพร้อมไปสู่การจัดการความรู้ที่ยั่งยืน สอดคล้องกับ Azolibe, Dimnwobi, & Uzochukwu-Obi (2022) ธนาคารหน่วยกิตมีความสำคัญในการควบคุมอัตราการว่างงานและเป็นปัจจัยสำคัญในการลดการว่างงานในประเทศกำลังพัฒนา สอดคล้องกับ Wardhana, Brahmasari, & Ratih (2023) การเรียนรู้ในสถานที่ทำงานเพื่อให้ได้รับการยอมรับในกรอบคุณวุฒิของอินโดนีเซียเพื่อการยกระดับอาชีพและความสามารถในการแข่งขันของพนักงาน

องค์ประกอบที่ 4 “การประกันคุณภาพ” สอดคล้องกับ Maravalle et al. (2023) ได้ทำการปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพของการศึกษาและการฝึกอบรมเพื่อรองรับการเติบโตและความเท่าเทียมได้ดียิ่งขึ้นเกินไปและขาดแคลนทักษะที่จำเป็นในการประกอบอาชีพ เป้าหมายเพื่อลดช่องว่างการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นของนักเรียน ช่วยลดความไม่ตรงกันของทักษะที่มีอยู่ สอดคล้องกับ และ ศิวภรณ์ สองแสน (2566) การพัฒนารูปแบบกลไกการขับเคลื่อนระบบธนาคารสะสมผลการเรียนรู้สำหรับการบริหารจัดการการศึกษาเรียนรู้ตลอด

ชีวิต พัฒนาขึ้นบนหลักการและแนวคิดการจัดระบบการศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิต ประกอบด้วยระบบย่อยที่ทำงานภายใต้หลักการดังนี้ 1) ระบบการจัดทำหลักสูตร/รายวิชาสหหน่วยกิต 2) ระบบการรับสมัครผู้เรียน 3) ระบบดำเนินการจัดการศึกษาเรียนรู้ 4) ระบบติดตามและประเมินผล 5) ระบบบันทึกฐานข้อมูลธนาคารสะสมผลการศึกษาเรียนรู้ 6) ระบบการอนุมัติผล 7) ระบบหนังสือรับรองผลการศึกษาเรียนรู้ ทุกขั้นตอนอย่างเป็นระบบและตรงตามคุณภาพ มาตรฐาน และ สอดคล้องกับ พงษ์ภิญโญ แม้นโกศล (2564) ระบบธนาคารหน่วยกิตทำเกิดนวัตกรรมการทำงานแบบเครือข่ายความร่วมมือของสถาบันการอาชีวศึกษากับระดับมัธยมศึกษา และการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาคุณภาพและยกระดับการอาชีวศึกษาของประเทศไทย

องค์ประกอบที่ 5 “ระบบสนับสนุนการจัดสรรสนเทศ” สอดคล้องกับ Yan (2020) ความน่าเชื่อถือของระบบธนาคารหน่วยกิต โดยนำประสบการณ์จากการทำงาน มาลดเวลาในการศึกษาต่อ ผ่านระบบการรับรองจากสถาบันที่ออกใบรับรองอีกครั้งผ่านบล็อกเชน ระบบสารสนเทศของระบบช่วยในการยืนยันข้อมูล และการตรวจสอบข้อมูล ซึ่งช่วยปรับปรุงประสิทธิภาพของงาน การสมัครและการสรรหา โดยการประยุกต์ใช้การโอนหน่วยกิต สามารถบูรณาการข้อมูลความสามารถทางวิชาการของนักเรียนที่กระจายอยู่ในแหล่งข้อมูลหลายแหล่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ และปรับปรุงประสิทธิภาพและอำนาจของระบบธนาคารหน่วยกิต กลยุทธ์สามขั้นตอนสามารถใช้เพื่อสร้างบล็อกเชนธนาคารหน่วยกิต ตามด้วยเครือข่ายส่วนตัว เครือข่ายพันธมิตร และเครือข่ายสาธารณะสอดคล้องกับ Mali et al. (2023) ได้วิจัยเรื่อง การใช้บล็อกเชนในระบบการจัดการธนาคารหน่วยกิตระดับอุดมศึกษา: แนวทางที่เป็นนวัตกรรมใหม่สำหรับการรับรองความก้าวหน้าของนักเรียน ระบบการศึกษาระดับอุดมศึกษาแบบดั้งเดิมอาศัยกระบวนการที่ดำเนินการด้วยตนเองมาเป็นเวลานานในการจัดการข้อมูลประจำตัวของนักเรียน ส่งผลให้เกิดความไร้ประสิทธิภาพและความล่าช้าในการรับรองและการรับรู้เครดิต เพื่อเป็นการตอบสนองต่อแนวทางใหม่ที่กำหนด ระบบการจัดการเครดิตบนบล็อกเชนช่วยเพิ่มความเป็นเจ้าของบันทึกทางวิชาการของนักเรียน ส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่มีการกระจายอำนาจ ปลอดภัย และไร้ความน่าเชื่อถือ การใช้สัญญาอัจฉริยะช่วยปรับปรุงกระบวนการบริหารจัดการ ลดค่าใช้จ่ายของระบบราชการ และปรับปรุงประสิทธิภาพโดยรวมของระบบนิเวศการศึกษา นอกจากนี้ ความโปร่งใสที่นำเสนอโดยบล็อกเชนทำให้มั่นใจได้ว่าความสำเร็จของนักเรียนจะได้รับการยอมรับและยอมรับอย่างถูกต้องจากผู้จ้างงานและสถาบันอื่น ๆ สอดคล้องกับ Huang & Yang (2023) ทำการออกแบบและใช้งานธนาคารหน่วยกิตตามกรอบคุณสมบัติ เชิงนามธรรม เพื่อเป็นการแก้ปัญหาที่ผลการเรียนรู้ของนักเรียนและหลักสูตรการฝึกอบรมความสามารถพิเศษไม่สามารถเชื่อมโยงได้อย่างมีประสิทธิภาพได้มีการพัฒนาระบบธนาคารหน่วยกิต โดยมีการนำสิ่งที่ได้วิเคราะห์และออกแบบมาทั้งหมด มาแปลงเป็นระบบจริงขึ้นมา ด้วยการเขียนโปรแกรมภาษาคอมพิวเตอร์ Object-Oriented Programming (OOP) และแพลตฟอร์มการเขียนโปรแกรมจัดการฐานข้อมูล Oracle บูรณาการเข้ากับแพลตฟอร์มการจัดการการสอนของโรงเรียน ผ่านการดำเนินการทดลองของระบบ นักเรียนสามารถประมวลผล สร้างมาตรฐาน และสร้างมาตรฐานของผลลัพธ์การเรียนรู้ทุกประเภท ผ่านกฎการรับรู้และการแปลงผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนด สอดคล้องกับนิรุตร์ บุตรแสนลี (2565) การเปลี่ยนผ่านสู่ความเป็นดิจิทัลของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา: การผลิตกำลังคนสมรรถนะสูงแห่งศตวรรษที่ 21 การเปลี่ยนผ่านสู่ความเป็นดิจิทัล (Digital Transformation) เป็นกระบวนการเปลี่ยนผ่านระบบองค์กร หรือธุรกิจ โดยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือสำคัญ ให้มีความพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดด (Digital Disruption) และสามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพในยุคดิจิทัล

องค์ประกอบที่ 6 “การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์” สอดคล้องกับ สุชาดา แสงดวงดี (2564) แนวทางการพัฒนากลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ การตลาดตราสินค้าผลิตภัณฑ์แบบมีส่วนร่วมโดยแบ่งเป็นกลยุทธ์ด้านผู้ส่งสาร กลยุทธ์ด้านสาร กลยุทธ์ด้านสื่อหรือช่องทางการสื่อสาร และกลยุทธ์ด้านผู้รับสาร เพื่อให้เกษตรกรทันสมัยจังหวัดนครปฐมมีความรู้และทักษะการประชาสัมพันธ์การตลาด สอดคล้องกับ ธีรดา เพ็งหนู , พระมหาสุพจน์ สุเมธ, มะลิวัลย์ โยธารักษ์ (2566) แนวทางในการนำไปพัฒนางานการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ ผ่านกระบวนการ 4 ขั้นตอน กระบวนการที่ 1 การวิจัยหรือการศึกษารวบรวมข้อมูลที่จำเป็นสำหรับดำเนินงานประชาสัมพันธ์ (Research) กระบวนการที่ 2 การวางแผนและการกำหนดกิจกรรมการประชาสัมพันธ์ (Action) กระบวนการที่ 3 การสื่อสารเพื่อประชาสัมพันธ์ (Communication) กระบวนการที่ 4 การประเมินผลการปฏิบัติงาน (Evaluation) เพื่อเป็นการส่งเสริมการแสดงผลภาพลักษณ์และศักยภาพของโรงเรียนให้มีโอกาสเผยแพร่งานให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายและสามารถประยุกต์ใช้ได้ตามบริบท ก่อให้เกิดการรับรู้และความผูกพันต่อโรงเรียน รวมไปถึงแนวทางในการพัฒนาสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างนักเรียน ผู้บริหาร ครูและบุคลากรผู้ปกครอง ชุมชนรวมทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน อีกทั้งส่งเสริมการมีกิจกรรมร่วมกันและเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน และผลการวิจัยยังเป็นแนวทางการวิจัยร่วมกับหน่วยงานหรือองค์กรที่รับผิดชอบด้านการสื่อสารและงานประชาสัมพันธ์โดยเฉพาะ เพื่อให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือและพัฒนางานประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนเชิงรุก

องค์ประกอบที่ 7 “การพัฒนาและการฝึกอบรมบุคลากร” ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า สถานศึกษามีกลยุทธ์และแนวปฏิบัติที่หลากหลายเกี่ยวกับการพัฒนาครูผู้สอนส่งเสริมให้ครูมีความสามารถทั้งในด้านวิชาการและด้านการสอน โดยมีการอบรมวิชาชีพอย่างต่อเนื่องจัดให้มีโอกาสในการเข้าร่วมในหลักสูตรอบรมวิชาชีพเพื่อเพิ่มความรู้และทักษะให้ตรงกับความต้องการเปลี่ยนแปลงในตลาดงานและสาขาวิชาการ การเสริมทักษะการเป็นผู้สอนอบรมด้านเทคนิคการสอน เช่น การใช้เทคโนโลยีในห้องเรียน การจัดการห้องเรียน และการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างครูผู้สอนผ่านการประชุมหรือการจัดกิจกรรมร่วมกัน การนิเทศและการโค้ชให้กับครูผู้สอน ทั้งการให้คำแนะนำด้านเนื้อหาและกลยุทธ์การจัดการเรียนการสอน การใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาการสอนสนับสนุนให้ครูผู้สอนมีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น แพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ และเครื่องมือดิจิทัลเพื่อช่วยเหลือในการจัดการเรียนการสอน การทบทวนและการปรับปรุงขั้นตอนการสอน การประเมินผลสร้างระบบประเมินผลครูผู้สอนที่เป็นธรรม และให้ผลตอบแทนหรือรางวัลที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแรงจูงใจ การสร้างความมั่นใจ ให้กำลังใจและสนับสนุนครูผู้สอนที่จะลองเทคนิคใหม่ ๆ และการพัฒนาส่วนบุคคลเน้นการพัฒนาตามความสนใจและความถนัดของแต่ละคน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุทุมพร อินทจักร์ (2562) การผลิตครูอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพต้องประกาศให้เป็นวาระแห่งชาติ การพัฒนาครูอาชีวศึกษาทั้งในสถานศึกษาและในสถานประกอบการต้องมีระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง การใช้ครูอาชีวศึกษาในอนาคตต้องให้เต็มตามศักยภาพของครูและสอดคล้องกับสมรรถนะของแต่ละบุคคล รวมทั้งกลไกการพัฒนาครูอาชีวศึกษานั้นจำเป็นต้องอย่างยั่งยืนที่ต้องอาศัย การขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่ ภาวศึความร่วมมือคือหัวใจสำคัญของความสำเร็จและการส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมและหลักสูตรที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงาน ธวัช สอนง่ายดี (2565) กล่าวถึง รูปแบบการพัฒนาครูในสถานศึกษา ประกอบด้วย วิธีการพัฒนาครู ได้แก่ การพัฒนาตนเอง การพัฒนาโดยสถานศึกษา และการพัฒนาโดยลงมือปฏิบัติงาน กระบวนการพัฒนาครูที่ปรึกษา ประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมาย การวางแผน การปฏิบัติตามแผนการสะท้อนผลการพัฒนา และการหาแนวทางปรับปรุง และคุณลักษณะของครูที่ปรึกษา ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรม และด้านความรับผิดชอบต่อผู้เรียน และ นรินทร์

สมมุติ สุวิมล โพธิ์กลิ่น และ จินฉัตร ปะโคหัง. (2564). อนาคตภาพการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในยุคดิจิทัล ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้องทั้ง 8 ด้าน เช่น ครูปรับบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก สร้างพันธมิตรระดับพื้นที่ มีระบบการจัดทำฐานข้อมูลขนาดใหญ่ กำหนดมาตรฐานครูอาชีวศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ภาษาต่างประเทศ

5.2 ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย

- 1.จากผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบที่ 1 การจัดการระบบธนาคารหน่วยกิต ควรปรับปรุงระบบธนาคารหน่วยกิตเปิดโอกาสโลกการทำงานและการพัฒนาอาชีพของตนเอง สร้างความภาคภูมิใจในตนเอง
- 2.จากผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบที่ 2 การพัฒนาและการฝึกอบรมบุคลากร สถานศึกษาต้องมีการส่งเสริมให้เกิดจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สร้างบัณฑิตพันธุ์ใหม่ เพื่อกลุ่มอุตสาหกรรมใหม่ รูปแบบหลักสูตรปริญญาที่ตอบสนองตรงตามความต้องการในภาคธุรกิจอุตสาหกรรมและภาคส่วนอื่น ๆ
- 3.จากผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบที่ 3 ความร่วมมือกับอุตสาหกรรมและหน่วยงาน สถานศึกษา เข้าร่วมกับภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการสร้างแพลตฟอร์ม เพื่อพัฒนาระบบธนาคารหน่วยกิตของอาชีวศึกษา
- 4.จากผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบที่ 4 การประกันคุณภาพ สถานศึกษามีการจัดหาทรัพยากรให้เพียงพอและมีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนต้องมีความเชี่ยวชาญ พัฒนาสื่อการสอนและสถานที่เรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม อุปกรณ์และเครื่องมือที่ทันสมัย และวัสดุการศึกษามีครบตามความจำเป็น
- 5.จากผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบที่ 5 ระบบสนับสนุนการจัดสารสนเทศ สถานศึกษาควรให้ความสำคัญในการนำนโยบายการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูลและการป้องกันข้อมูลส่วนบุคคล และการประเมินความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นกับการดำเนินการธนาคารหน่วยกิต เพื่อสร้างความมั่นใจให้เกิดขึ้นกับทุกฝ่าย
- 6.จากผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบที่ 6 การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ สถานศึกษาดำเนินการสร้างความร่วมมืออย่างจริงจังกับภาคอุตสาหกรรม สร้างความเข้าใจโดยสื่อสารให้ผู้สนใจเกี่ยวกับการนำประสบการณ์การทำงานมาเทียบกับหน่วยกิตการเรียนรู้
- 7.จากผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบที่ 7 การพัฒนาและการฝึกอบรมบุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษา จำเป็นต้องดำเนินการชี้แจงถึงแนวปฏิบัติเกี่ยวกับระบบธนาคารหน่วยกิตและหน่วยงานกลาง เพื่อรับผิดชอบในระบบสมาชิกของสถาบันการศึกษา เพื่อสร้างความชัดเจนต่อการทำงานและประสานงานในทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยการบริหารระบบธนาคารหน่วยกิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ในตัวแปรด้านอื่น ๆ
- 2.ควรมีการศึกษาวิจัยของรูปแบบการบริหารสถานศึกษา เพื่อมาพัฒนาระบบธนาคารหน่วยกิตให้เกิดเป็นรูปธรรมมุ่งเน้นการจัดการสถานศึกษาสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต
- 3.ควรมีการศึกษารองค์ประกอบหรือตัวแปรที่ส่งผลต่อการบริหารระบบธนาคารหน่วยกิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน

4.ควรมีการศึกษาวิจัยในการนำการบริหารระบบธนาคารหน่วยกิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนไปทดลองใช้ในการบริหารงานของของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เพื่อสรุปภาพรวมของรูปแบบและความถูกต้องเหมาะสมของแต่ละและตัวชี้วัดต่อไป

5. ควรศึกษาวิจัยเชิงลึกในการสังเคราะห์แต่ละและตัวชี้วัดที่แม่นยำมากขึ้นทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยเน้นและตัวชี้วัดที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการ ของสถานศึกษา อาชีวศึกษาเอกชนให้เทียบเท่ามาตรฐานสากล

เอกสารอ้างอิง

- กรรณา โพธิ์เต็ง และประเสริฐ อินทร์รักษ์. (2566). ผลิตภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการอาชีวศึกษาในอนาคต. *Journal of Yanasangvorn Research Institute Mahamakut Buddhist University*, 14(1), 71-80.
- คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา. (2565). ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาเรื่อง **แนวทางการดำเนินงานคลังหน่วยกิตในระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565**. [ออนไลน์] ค้นเมื่อ 22 กรกฎาคม 2566 จาก <https://www.ops.go.th/th/ches-downloads/edu-standard/item/7352-2565-3>
- ธวัช สอนง่ายดี. (2565). รูปแบบการพัฒนาครูที่ปรึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาอาชีวศึกษา. *วิทยานิพนธ์ หลักสูตรการศึกษาดุขุภิปัณติต มหาวิทยาลัยนเรศวร*.
- ธีรวุฒิ บุญยโสภณ. (2555). การบริหารอาชีวะและเทคนิคศึกษาเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรม. (พิมพ์ครั้งที่ 3) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ธัญรดา เพ็งหนู พระมหาสุพจน์ สุขเมโธ มะลิวัลย์ โยธารักษ์. (2566). แนวทางการประชาสัมพันธ์เพื่อการตัดสินใจของนักเรียนและผู้ปกครอง ในการเลือกโรงเรียนวีรนาทศึกษามูลนิธิ อำเภอมือง จังหวัดพัทลุง. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์*. 10, (5), 214-222.
- นิรนาท แสนสา สุมาลี สังข์ศรี กุลชลี จงเจริญ คิตา เยี่ยมขันติถาวร รัตนา ดวงแก้ว ตรีณี จำปาทอง และวรรณประภา สุขสวัสดิ์. (2566). การศึกษาการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree และระบบคลังหน่วยกิต ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชและมหาวิทยาลัยเปิดในเอเชีย. *STOU Education Journal*, 16 (2), 256-274.
- นิรุตต์ บุตรแสนลี. (2565). การเปลี่ยนผ่านสู่ความเป็นดิจิทัลของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา: การผลิตกำลังคนสมรรถนะสูงแห่งศตวรรษที่ 21. *วารสารวิจัยและนวัตกรรม สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร*, 5(1), B-L
- นิรันดร์ สมมุตติ สุวิมล โพธิ์กลิ่น และ จิณณวัตร ปะโคทัง. (2564). อนาคตภาพการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในยุคดิจิทัล ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.*, 9(6), 2602-2615.
- ประเวศ เวชชะ บุญชอบ จันทาพูน สุขสันต์ สอนนวล และธัชชัย จันทรสารห์. (2565). รูปแบบและกลไกการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนในถิ่นทุรกันดารห่างไกลบนพื้นที่สูงภาคเหนือประเทศไทย. *วารสารวิชาการ สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิค*, 8(3), 153-166.
- พงษ์ภิญโญ แม้นโกศล. (2564). ผลการทดลองใช้ระบบธนาคารสะสมหน่วยการเรียนรู้ของสถาบันการอาชีวศึกษาในจังหวัดตาก. *วารสารบรรณศาสตร์ มศว.*, 14(1), 15-27.

- พยุงค์ศักดิ์ จันทรสุนทร. (2556). **การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในระบบการศึกษาไทยท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสังคม**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: บริษัทอักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด.
- ศิริพรรณ ชุมชุม เอกวุฒิ บุตรประเสริฐ กัมปนาท บริบูรณ์ และ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2559). การพัฒนาคู่มือการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ของการอาชีวศึกษา. **วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา**, 10(1), 19-34.
- ศิวกรณ์ สองแสน. (2566). การพัฒนารูปแบบกลไกการขับเคลื่อนระบบธนาคารสะสมผลการเรียนรู้สำหรับการบริหารจัดการศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. **วารสารครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**. 51(3).1-17.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2551). **พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551**. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการการอาชีวศึกษา
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2566). **นโยบายและจุดเน้นการปฏิรูปราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566**. [ออนไลน์] ค้นเมื่อ 22 กรกฎาคม 2566 จาก <https://aitc.ac.th/?view=article&id=107:A8-2566&catid=12>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2557). **รายงานการวิจัยแนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). **ปัญหาการดำเนินงานธนาคารหน่วยกิตของระดับอาชีวศึกษา**. [ออนไลน์] ค้นเมื่อ 22 กรกฎาคม 2566 จาก <https://www.pnbpeo.go.th/web/list/news/bdffe5695fe24757f27a31d004e1106a.pdf>.
- สุชาดา แสงดวงดี. (2564). การพัฒนากลยุทธ์การประชาสัมพันธ์การตลาดตราสินค้าผักปลอดภัย จังหวัดนครปฐมแบบมีส่วนร่วม. **Journal of Multidisciplinary in Humanities and Social Sciences**, 4(2), 744-756.
- สุทธศรี วงษ์สมาน. (2558). **การศึกษาเอกชน มาตรฐานสากล สร้างคน สร้างชาติ**. [ออนไลน์] ค้นเมื่อ 22 กรกฎาคม 2566 จาก https://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=40381&Key=news_boontee
- อภิชัย พันธเสน และคณะ. (2560). การพัฒนาระบบคลังหน่วยกิตเพื่อการเทียบโอนความรู้ ทักษะไปสู่การยกระดับฝีมือแรงงานตามมาตรฐานหรือการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น ในชุดโครงการ. “นโยบายและยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและศาสตร์ของพระราชาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนและประโยชน์สุข”. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- อรุณี ตระกูลไพโรจน์. (2561). ระบบธนาคารสะสมผลการเรียนรู้ สำหรับการศึกษาตลอดชีวิตของประเทศไทย. **วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**, 13(2). 193-206.
- อุทุมพร อินทจักร์. (2562). อนาคตภาพของครูอาชีวศึกษาไทยในทศวรรษหน้า. **วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม**, 13(1), 317-328.
- เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2566). **ธนาคารหน่วยกิตแห่งชาติ ก้าวแห่งความสำเร็จปฏิวัติการศึกษาไทย**. [ออนไลน์] ค้นเมื่อ 22 กรกฎาคม 2566 จาก <https://www.salika.co/2022/03/10/academic-credit-bank-education-revolution/>

- Azolibe, C. B., Dimnwobi, S. K., & Uzochukwu-Obi, C. P. (2022). The determinants of unemployment rate in developing economies: does banking system credit matter?. [Online]. Retrieved April 14, 2023 from. <https://doi.org/10.1108/JEAS-01-2022-0021>
- Braxton, S., Bronico, K., & Looms, T. (2000). **The ADDIE model**. [Online]. Retrieved April 14, 2023 from <http://www.seas.gwu.edu/sbraxton/ISD/general-phases.html> [2023, 25 Oct.]
- Chulatutor. (2565). **ธนาคารหน่วยกิตการศึกษา**. [ออนไลน์] ค้นเมื่อ 22 กรกฎาคม 2566 จาก <https://www.chulatutor.com/blog/ธนาคารหน่วยกิตการศึกษา/#.Y8zXB3ZBw2w>
- Guidotti, F., Demarie, S., Ciaccioni, S., & Capranica, L. (2023). Knowledge, competencies, and skills for a sustainable sport management growth: A systematic review. **Sustainability**, 15(9), 7061.
- He, X. (2023). Reflections on Bank Credit Certification for Vocational Education Credits. **Creative Education**, 14(1), 19-28.
- Huang, J. (2021). Research on the integrated teaching model of open education and vocational education. **Open Access Library Journal**, 8(11), 1-10.
- Huang, X., & Yang, Y. (2023, September). Design and Implementation of Credit Banking System Based on Qualification Framework. In **2023 3rd International Conference on Education, Information Management and Service Science (EIMSS 2023)** (pp. 472-481). Atlantis Press.
- Kee, Y. (2015). Retrospect and prospect of the Academic Credit Bank System and its advancement of educational wellbeing in Korea. **International Journal of Continuing Education and Lifelong Learning**, 8(1), 102-121.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. **Educational and Psychological Measurement**, 30(3), 607-610.
- Kumar, A. J. P. (2022). Academic Bank of Credit—A Paradigm Shift in Transformation of Education Study. **International Journal of Multidisciplinary Educational Research**, 9(5), 45-53.
- Mali, M., Aherkar, S., Waykos, P., & Shukla, A. (2023, October). Blockchain-Based Academic Bank of Credit Management System for Higher Education: An Innovative Approach to Student Credentialing and Progression. In **2023 IEEE International Conference on Blockchain and Distributed Systems Security (ICBDS)** (pp. 1-5). IEEE.
- Maravalle, Alessandro; Pandiella, Alberto Gonzalez. (2023). **Improving the quality and efficiency of education and training in Costa Rica to better support growth and equity**. OECD Economics Department Working Papers 1758, OECD Publishing.
- National Institute Lifelong Education. (2022). **For a lifelong learning of adult academic credit bank system**. [Online]. Retrieved April 15, 2022 from <https://www.cb.or.kr/kedi/jsp/kedi/creditbank/eng/index.htm>

- Wardhana, M. A., Brahmasari, I. A., & Ratih, I. A. B. (2023). Workplace learning in an effort to get recognition of Indonesian qualifications framework for career enhancement and employee competitiveness. **World Journal of Advanced Research and Reviews**, 18(3), 494-504.
- Yan, N. (2020). Application of blockchain in academic credit bank system. In Technology in Education. **Innovations for Online Teaching and Learning: 5th International Conference, ICTE 2020, Macau, China, August 19-22, 2020, Revised Selected Papers 5** (pp. 337-348). Springer Singapore.